

PODYPLOMOWE STUDIA W ZAKRESIE OCHRONY I ZARZĄDZANIA KOLEKCJĄ MUZEALNĄ PROGRAM RAMOWY 2021/2022

PROGRAM MERYTORYCZNY

Program merytoryczny Studiów obejmuje 180 godzin zajęciowych, realizowanych podczas 9 comiesięcznych zjazdów (6h piątek + 8h sobota + 6h niedziela).

Zajęcia mają formę wykładów, konwersatoriów oraz prezentacji, które są podzielone na blok ogólnomuzealny i specjalistyczny poświęcony problematyce wykorzystywania technik informatycznych oraz profilaktyce konserwatorskiej w muzeum.

Blok ogólnomuzealny obejmuje zagadnienia teorii dziedzictwa kultury, podstawy teorii kolekcji i muzeów oraz nowoczesnej teorii muzealniczej, wystawiennictwa, zewnętrznych funkcji muzeów. Istotną jego część stanowią także zagadnienia rynku antykwarycznego, promocji i marketingu oraz prawa autorskiego (ok. 60 godz.). Przewidywane są również wykłady monograficzne poświęcone powyższej problematyce wygłaszane przez wybitnych jej znawców.

Blok specjalistyczny (ok. 100 godz.) składa się z dwóch części, obejmujących:

1. problematykę wykorzystywania technik informatycznych w zarządzaniu zbiorami (ewidencja, inwentaryzacja, opracowanie naukowe, opieka konserwatorska, digitalizacja), w zarządzaniu muzeum jako instytucją (administracja, działalność edukacyjna), w wystawiennictwie; zarządzanie informacją (strona www muzeum, informacja naukowa); zagadnienia rzeczywistości wirtualnej (muzeum, wystawa)
2. teoretyczne podstawy profilaktyki konserwatorskiej, zagadnienia zagrożeń oraz zniszczeń muzealiów i metod zapobiegania im (warunki klimatyczne, oświetleniowe, przechowywanie i transport muzealiów); podstawy problematyki konserwatorskiej obiektów zabytkowych; zagadnienia bezpieczeństwa zbiorów

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez pracowników Wydziału Sztuk Pięknych (zwłaszcza w zakresie problematyki ogólnomuzealnej i profilaktyki konserwatorskiej) oraz przez zaproszonych wybitnych specjalistów uniwersyteckich i muzealnych.

Przewidujemy przeprowadzenie 50 h zajęć dydaktycznych w trybie on-line.

PLAN RAMOWY i OPIS PRZEDMIOTU:

I TEORETYCZNE PODSTAWY MUZEALNICTWA (23 godz.)

Celem zajęć jest przekazanie podstaw wiedzy o muzeum, muzealnictwie i dziedzictwie kultury, jako szczególnym obszarze aktywności intelektualnej człowieka uwarunkowanym historycznie i cywilizacyjnie; zgodnie z profilem studiów na Wydziale Sztuk Pięknych UMK szczególnie zaakcentowana jest problematyka muzeum artystycznego i artystyczno - historycznego.

1. Wykład inauguracyjny
2. Teoria dziedzictwa kultury
3. Podstawy teorii kolekcji i muzeów
4. Zagadnienia nowoczesnej teorii muzeologicznej (zajęcia przewidziane w trybie on-line)
5. Znaczenie w muzeum
6. Wykłady monograficzne (część wykładów przewidziana w trybie on-line)

II WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE FUNKCJE MUZEUM (28 godz.)

Przedmiot obejmuje węzłowe problemy funkcjonowania muzeów w aspekcie jego organizacji wewnętrznej oraz jego funkcji społecznych. W zakres ten wchodzi przede wszystkim określenie misji muzeum, zarządzanie instytucją muzealną, dalej zagadnienia pozyskiwania muzealiów, problematyka organizacji ekspozycji jako formy unaocznienia zbiorów i prezentacji określonych treści, dalej konieczności prowadzenia działalności promocyjnej, marketingowej i kontaktu ze społeczeństwem, aktywnego pozyskiwania odbiorców, także ze środowisk wykluczonych.

1. Misja muzeum: specyfika w odniesieniu do typologii i charakteru zbiorów, cele poznawcze i społeczne, odbiorcy; zakres geograficzny i tematyczny działalności
2. Zarządzanie muzeum jako instytucją: administracja, struktura wewnętrzna, podział oraz kompletność i komplementarność funkcji
3. Pozyskiwanie muzealiów: dary, przekazy, depozyty, zakupy, rynek antykwaryczny, aukcje
4. Promocja i marketing muzealny; muzeum, wystawa, muzealność, wydawnictwa i inne rezultaty pracy muzealnej jako „produkt”
5. Autentyczność obiektów muzealnych
6. Działalność edukacyjna w muzeum

III PROBLEMATYKA PRAWNA W MUZEALNICTWIE (14 godz.)

Zaznajomienie słuchaczy z podstawowym korpusem aktów prawnych, niezbędnych

w zarządzaniu muzeum, jego kolekcjami, w kontakcie z przedmiotami muzealnymi, ich twórcami, właścicielami, dysponentami i odbiorcami.

1. Prawo o muzeach: ustawa o muzeach i akty wykonawcze
2. Zbiory i kolekcje: restytucja i reparywatywacja (zajęcia przewidziane w trybie on-line)
3. Inne przepisy prawne: Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej; ustawa o ochronie zabytków; ustawy o ochronie danych osobowych i informacji niejawnych; Przepisy finansowe: ustawy o finansach publicznych, o rachunkowości, o zamówieniach publicznych
4. Prawo autorskie; muzeum jako podmiot i przedmiot prawa autorskiego; uprawnienia właścicielskie, dysponowanie i zarządzanie prawami

IV PROFILAKTYKA KONSERWATORSKA W MUZEUM (28 godz.)

Cykl bogato ilustrowanych wykładów z analizą przykładów związków przyczynowo - skutkowych między określonymi warunkami i formami opieki a przebiegiem procesów niszczenia różnego typu zabytków – od zbiorów muzealnych do zabytkowej budowli muzealnej. Cykl przybliży słuchaczom wiedzę o nowoczesnych formach ochrony i możliwościach zapobiegania lub przynajmniej spowalniania procesów niszczenia zachodzących pod wpływem określonych czynników działających z otoczenia.

1. Filozofia konserwatorska, etyka i estetyka
2. Współczesna teoria konserwacji-restauracji
3. Rola konserwatora w muzeum, obszary współpracy
4. Warunki klimatyczne we wnętrzach muzealnych
5. Czystość we wnętrzach ekspozycyjnych i magazynowych
6. Bezpieczne przechowywanie muzealiów
7. Przenoszenie, przemieszczanie, transport
8. Przykłady tworzenia optymalnych warunków transportu i eksponowania wybranych obiektów (zajęcia przewidziane w trybie on-line)
9. Oświetlenie zbiorów
10. Problematyka muzeum w obiekcie zabytkowym

V ZAGADNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ZBIORÓW (12 godz.)

Słuchacz zyskuje wiedzę na temat oceny warunków przechowywania obiektów pod kątem ich bezpieczeństwa, umiejętność prawidłowego projektowania warunków optymalnych dla określonego typu obiektów, przewidywania form zabezpieczeń na wypadek katastrof i klęsk żywiołowych oraz rozdziału zadań między podmioty potencjalnie odpowiedzialne za proces ochrony dziedzictwa.

1. Rola właściciela w codziennym dbaniu
2. Plany działań profilaktycznych na różnych poziomach, „disaster planning” – tworzenie procedur na wypadek katastrof
3. Nowoczesne systemy poprawiania bezpieczeństwa w muzeach a tradycyjne metody (zajęcia przewidziane w trybie on-line)

VI PROBLEMATYKA KONSERWACJI ZBIORÓW (20 godz.)

W ramach bloku wykładów przedstawiane są nowoczesne metody badań dzieł sztuki, zasady interpretacji wyników badań i przekładania ich na decyzje konserwatorskie - odnoszące się zarówno do działań z obszaru zachowawczej konserwacji aktywnej, jak i konserwacji zapobiegawczej (profilaktyki). Jednym z planowanych efektów jest uzyskanie przez słuchaczy umiejętności określania badań koniecznych do oceny stanu i jakości zbiorów oraz oceny potrzeb konserwatorskich.

1. Nowoczesne metody badań dzieł sztuki
2. Problematyka malarstwa na płótnie w zbiorach muzealnych
3. Problematyka obiektów drewnianych w zbiorach muzealnych
4. Problematyka malowideł ściennych w muzeum
5. Problematyka zabytków papierowych i tkanin
6. Zagadnienia ochrony mikrobiologicznej zbiorów
7. Problematyka dzieł sztuki współczesnej w zbiorach muzealnych

VII INFORMATYKA W ZARZĄDZANIU MUZEUM: ZBIORY I INSTYTUCJA (20 godz.)

Zaznajomienie słuchaczy ze standaryzacją digitalizacji w muzeach, zarządzaniem zasobów elektronicznych, ewidencjonowanie, opracowaniem i zarządzaniem muzealiami za pomocą nowoczesnych narzędzi cyfrowych.

1. Zarządzanie zbiorami w aspekcie: ewidencji, inwentaryzacji, opracowania naukowego, opieki konserwatorskiej, kontroli magazynowania i ruchu, itp. (zajęcia przewidziane w trybie on-line)
2. Informatyka w muzeach – tworzenie baz danych
3. Digitalizacja zbiorów, standaryzacja, standardy wymiany i udostępniania informacji o zbiorach (zajęcia przewidziane w trybie on-line)
4. Zarządzanie i udostępnianie katalogów zbiorów – przykład programu do zarządzania plikami graficznymi, przykład bazy danych
5. Zarządzanie muzeum w aspekcie instytucjonalnym: administracja, działalność edukacyjna, marketingowo-promocyjna, itp.

VIII ROLA SIECI WWW W PRZEKAZYWANIU INFORMACJI MUZEALNEJ (14 godz.)

Celem przedmiotu jest zaznajomienie teoretyczne i praktyczne słuchaczy z nowoczesnymi mediami do zastosowania w pracy muzeum. Blok zagadnień podzielony został na trzy grupy zagadnień związanych z działaniem stron internetowych, zarządzania treścią, skorelowania ich z mediami społecznościowymi (popularnymi serwisami jak i branżowymi), a także współpracy i powiązania treści. Omówione zostaną: ich funkcje i możliwość w upowszechnianiu treści, zastosowanie social mediów w promocji muzeum; wykorzystania do interakcji społecznych i tworzenia społeczności 2.0. muzeum; strategie reklamowe i promocyjne w Internecie; intuicyjne WWW. Drugi blok zaznajomi słuchaczy z naukowymi i specjalistycznymi bazami wiedzy i z ich wykorzystaniem w pracy muzealnej; trzeci wskaże na zagadnienia związane z budowaniem stron internetowych dla instytucji kultury, zgodnie z zasadami webowymi i standardami międzynarodowymi. Kurs ma również na celu zapoznanie jego uczestników z najnowszą literaturą dotyczącą tematyki mediów społecznych, stron internetowych i baz wiedzy w kontekście ich funkcjonowania na gruncie kultury oraz sztuki z wykorzystaniem baz danych, zasobów bibliograficznych itp. do działalności muzeum.

1. Muzealna strona WWW i zarządzanie jej treścią (zajęcia przewidziane w trybie on-line)
2. Internet jako źródło informacji: fachowe (muzealne, konserwatorskie, antykwaryczne, naukowe) bazy danych, bibliografie, itd.
3. Narzędzia społecznościowe w muzeum

IX ZAGADNIENIA EKSPOZYCJI MUZEALNEJ (21 godz.)

Przedmiot ma na celu wprowadzenie słuchaczy w problematykę budowania strategii ekspozycyjnych oraz prezentacji dzieł, w tym szczególnie wykorzystania potencjału nowych mediów, (w przypadku dzieł kreowanych w technologiach cyfrowych i dedykowanych wirtualnym środowiskom). Punkt wyjścia stanowią tu ramy teoretyczne definiowania sztuki w sytuacji ekspozycji oraz w realiach rzeczywistości wirtualnej.

1. Ekspozycje muzealne; typologia wystaw; oryginał, kopia, symulakrum; koncepcja i scenariusz, aranżacja przestrzeni, narracja, światło, dźwięk i inne środki techniczne; katalog i inne teksty; organizacja wystawy, praca zespołowa
2. Wykorzystanie nowych technologii w narracjach muzealnych (prezentacja)
3. Problematyka rzeczywistości wirtualnej (zagadnienia teoretyczne)